

**КЛАСИФИКАЦИЈАТА НА НАРОДНИТЕ ПРИКАЗНИ ОД
СТРУМИЧКИОТ РЕГИОН (врз примерот на приказните од
книгата *Девојчето со Златно срце* од Иван Котев)**

Ермис Лафазановски

Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

Датум на прием: 10.12.2021 г.

Апстракт: Типолошката класификација на приказните од книгата на Иван Котев „Девојчето со златно срце“ претставува прилог кон класификацијата на македонските народни приказни и значен придонес кон запознавањето на приказните од Струмичкиот Регион, во контекст на проучувањето на посебноста на самите приказни. Богатството на типови и мотиви, кои се среќаваат во овие приказни, сведочат, од една страна, за нивната оригиналност, а од друга страна, претставуваат драгоцен материјал за идните истражувачи на оваа проблематика.

Клучни зборови: приказни, типови, мотиви, Струмички Регион, каталогизација, класификација.

Класификацијата на народните приказни за нас, фолклористите, секогаш претставува посебен предизвик со оглед на тоа што подредувањето на типовите на приказните според светскипризнатите каталози, можат многу да ни кажат за нив, за нивната оригиналност, автентичност или во крајна линија, за интернационалноста на мотивите. Без разлика дали се работи за класификацијата на типовите на приказните или за нивните мотиви, секој податок е драгоцен.

Предизвикот да се пристапи кон класификација на народните приказни од Струмичкиот Регион беше поттикнат од двете книги на Иван Котев, кои ги бев добил скоро, со наслови: *Девојката со златно срце* и *Арајџази*, со оглед на тоа дека на ниту едно друго место не можат да се најдат толку голем број приказни, кои кондензирано можат да дадат една општа слика за приказните од Струмичкиот Регион, односно од градот Струмица и неговата околина, како што може тоа да се види од споменатите книги. Впрочем, овие две книги, кондензирано, во себе го содржат одговорот на прашањето во колкава мера приказните од Струмичкиот Регион се регионални, и оригинални, по својот карактер, односно по својата содржина, и во колкава мера

можеме да зборуваме за нивна интернационалност, односно за карактеристики, кои можат да се сретнат и во приказните во Европа или во светот. Доколку можеме да зборуваме за интернационалност на мотивите и на типовите на приказните, ние можеме потоа и да го следиме патот на миграциите на истата приказна од нејзиниот извор, па сè до местото, каде што била снимана. Обратно – доколку таа приказна е оригинална по својот карактер, тогаш не може да се класифицира во еден познат типолошки систем и сведочи за оригиналноста во раскажувањето на самиот раскажувач.

Во рамките на овој труд, своето внимание ќе го свртам само врз приказните од книгата „Девојчето со златно срце“ поради нејзината општа фолклористичка вредност, но и поради фактот што овие приказни се драгоцен прилог кон богатиот фонд на македонски народни приказни.

*

Еве ја кратката содржина на првата приказна од книгата *Девојчето со златно срце* со наслов „Царската ќерка и маштјаата“ (Царската ќерка и макеата), која ја парафразирам поради нејзиното извонредно значење за најновото истражување на македонскиот наративен фолклор: На царот му умрела жената и тој останал со една ќерка. Се преженил и ја оставил девојката на чување кај макеата бидејќи заминал во војна. Љубоморната макеа му испратила писмо на царот во кое ја клевети неговата ќерка за неморал. Таа им наредила на двајца целати да ја однесат во шума и таму да ја убијат. Девојката ги молела да ја остават жива и само да ѝ ги отсекаат рацете, како доказ дека ја убиле, па тие така и направиле. Поминал низ шумата некој богат царски син, кој ја зел кај себе и се оженил со неа. Во меѓувреме, таткото на девојката, царот, се вратил од војна и приредил трки со коњи на кои се пријавил и мажот на девојката, на која тој победил. Во меѓувреме, тој добил писмо од дома дека жена му, девојката без раце, се породила со близнаци. Макеата-царица го фатила писмото од курирот и пишала друго наместо она на младоженецот, во кое младоженецот демек разбрал за неморалот на жена си и наредил кога ќе се врати дома да ги најде синовите погубени. Но, по совет на судии, девојката била вратена на местото на која била најдена. Таму таа ѝ се молела на Богородица да ѝ ги врати рацете, за да може да си ги гледа дечињата. Богородица ѝ ја исполнува желбата и ѝ ги вратила рацете.

Кога младоженецот се вратил дома, тој ја дознал вистината за лажното писмо и тргнал по неа. Таму таа ја кажала целата вистина.

Оваа варијанта на приказната е позната не само кај нас, туку и во цела Европа. Според типолошката класификација на приказните на Арне-Томпсон, овој мотив е заведен под број АТ 706, во кој се споменуваат повеќе варијанти на овој тип приказни, кои се среќаваат во многу земји, меѓу кои и во: Италија, Германија, Русија, Австрија, Бугарија и така натаму, а една варијанта среќаваме и во зборникот на браќата Грим. Со оваа приказна кај нас се занимавал Кирил Пенушлиски, кој, во својот научен труд „Мотивот Девојката без раце во македонската литература и фолклорот“, објавен во книгата „Одбрани фолклористички трудови“ (1988), дава детален опис на различните варијанти на оваа приказна, кои се среќаваат кај нас. Тој вели дека во македонскиот фолклор се објавени седум варијанти на оваа приказна собрани или објавени во последната деценија на минатиот век и тоа се следниве: „Една царица и две близнаријна“, објавена во СБНУ, 1, 1892, запишана од Никола Настев од Лерин; 2. Приказна без наслов во „Живаја старина“ 1892, запишана од И. Д. Маринов од Прилеп; 3. „Поп иска да се жени со дштера си“, СБНУ, 1989, запис на Е. Спространов; 4. „Телчарот и тројцата трговци“ на Марко Цепенков во *Македонски народни приказни*, книга прва. 5. „Хоца и Хација или неверното пријателство“, Шапкарев, собрана од Дренук, Дебарско, 6. „Чесната попска дштера“ (СБНУ 1894, собрал Цепенков од Прилеп, 7. „Попот клеветник лошата черка и пострадална од нив мома невеста“, Шапкарев, од Охрид) (Пенушлиски 1988: 140).

Пенушлиски истакнува дека освен овие седум приказни, во АИФ (Архивот на Институтот за фолклор) има уште една, запишана од Танас Вражиновски и е запишана во селото Нерези, Струшко. Овие забелешки, кои ги дава Пенушлиски при крајот на дваесеттиот век, сведочат за тоа колку малку варијанти имало до тогаш, а и сега, од оваа приказна. Подоцна се појавува уште по некоја приказна на оваа тема и тоа во зборникот на Александра Попвасилева, „Македонски народни приказни од Костурско“, и тоа приказните под број: 26, 27, 28 и 274, но тие се најразлични варијанти на АТ 706, во кои не се среќава мотивот на отсечените раце, туку, на пример, во приказната со бројот 28, со наслов „Геновева“, наместо да ја убијат царската ќерка, го убиваат кучето, и како доказ дека ја убиле, на царицата ѝ ги однеле неговите очи и дигер. Истиот мотив со вадење очи на куче наоѓаме и во варијантата во приказната со бројот 274. Таа е создадена и од еден друг

тип приказни АТ 709, односно Снежана, па Попвасилева ја класифицирала оваа приказна како АТ 706 + 709.

Што се однесува до македонските варијанти, Пенушлиски вели дека од седумте варијанти, само две имаат мотив на сечење на рацете и продолжува: „... од друга страна во нашите варијанти на мотивот Девојка без раце Богородица воопшто не се споменува како исцелителка на рацете на девојката. Само во една приказна Господ тоа го направил кога на несреќната мајка детето ѝ паднало во вода а таа не можела да го извади оти немала раце. Значи чудо среќаваме само во приказната Ж.“ (Пенушлиски 1988б: 155). Бидејќи сега во книгата на Иван Котев наоѓаме токму таква приказна во која Богородица ѝ ги враќа рацете на девојката, раскажана од Киро Колев од селото Чанаклија, Струмичко, на 7.01.1973 (а снимил Котев), можеме да констатираме дека во научните трудови тешко можеме да дадеме заклучоци во прилог на непостоење на некој мотив, со оглед на тоа дека таков мотив секогаш може да се појави некаде. Според тоа, можеме, од денешна перспектива, да кажеме дека изјавата на Пенушлиски е побиена токму со појавата на оваа приказна кај Котев. Во македонскиот фолклор, како што се гледа според истражувањата на овој мотив, како и соред нивното толкување, работите не можат да се сметаат за затворени, туку напротив – за отворени. Понатамошните истражувања за потеклото на оваа варијанта во Струмичко можат да нè одведат и до истражувањата на оваа варијанта во Бугарија, каде што се среќаваат приказни во кои, како спасителка, се јавува Богородица. Но, ова е само една од претпоставките. Втората е токму во приказните за Богородица, кои биле и се доста проширени кај нас. На пример, уште во преводите на Јоаким Крчовски под наслов „Чудата на дева Марија“, под чудото број 11, ја среќаваме истата приказна за девојката со отсечените раце, што е варијанта на веќеспоменатата, но тука нејзините раце ги лечи самата Богородица откако девојката ѝ се помолила за помош.

За потеклото на мотивот „девојката без раце“ постојат два патокази – едниот води кон средновековната литература, како што е тоа примерот со варијантата на Крчовски, а другата – кон усниот фолклор. Точните податоци дали овој мотив потекнува од народното раскажување, па влегол во книжевноста или е обратно, нема, но со сигурност може да се тврди дека во литературата овој мотив е опишан во разни средновековни литературни творби. Приказната била податлива и за поучителни и религиозни слова, кои биле многу

популарни меѓу народот особено затоа што биле пренесувани од црковни лица. За потеклото на оваа приказна посебен осврт има Вера Антиќ, која вели дека расказот „Девојката без раце“ доживеал посебна популарност во врска со проширувањето и издигањето на култот на Богородица кога нараснуваат и чудата што ѝ се припишуваат. Кирилските верзии на зборниците исполнети со овие чуда обично се насловени како „Чудеса пресвјатија Богородица“ и тие доживеале повеќе изданија во 19 век. Не случајно книгата „Чудеса пресвјатија Богородици“, доживеала повеќе изданија во 19 век. Самото дело е превод од елински (грчки) јазик и тоа третиот дел од составот „Арматолон сотириа“ од светогорскиот монах Агапиј Ландос Критски, објавена во Венеција во 1641 година. Агапиј ги собрал чудата на Богородица, позајмувал и од грчки и од италијански книги. Меѓутоа, преводот на македонски јазик Јоаким Крчоски не го направил од Агапиј директно, туку од српскиот превод на истото дело од Викентие Ракиќ, објавено во Венеција во 1808 година. Меѓу 66-те чуда, се наоѓа и тоа под број 11, во кое е засведочен популарниот средновековен расказ „Девојката без раце“. Неговата популарност ја засведочува и самиот Крчовски.

Треба да се забележи дека секоја варијанта на приказната носи јазичен, стилски, религиозен и културен печат на времето во кое е напишана или раскажана, така што варијантата, која ја среќаваме во приказната „Царската ќерка и маќеата“ од книгата на Котев, можеме да ја сметаме за редок и оригинален примерок на овој мотив не само поради веќеспоменатата интервенција на Богородица во оздравувањето на девојката, туку и поради современиот начин на раскажување на приказната, како и очигледните религиозни акценти како што се, на пример, кога ја оставаат девојката во шумата, таа вели „за вера ќе умрам“. И конечно, раскажувачот ја заклучува приказната со „шо са сторили повеќе, не знам“.

*

Следните пет приказни „Двете деца и маќеата“ (Котев 2019: 26), „Човекот што се преженил“ (Котев 2019: 33), „За братот и сестрата“ (Котев 2019: 38), „Девојчето со златно срце и лошата маќеа“ (Котев 2019: 50), и „Завидливата лоша маќеа и паметната момичка“ (Котев 2019: 56), му припаѓаат на ист тип приказни наречени „Маќеата и паштерката“, а во меѓународниот каталог на приказни го носи бројот

АТ 480. Кратката општа содржина со варијации во варијантите гласи: Макеата ја тера доведената ќерка на некоја тешка задача (обично да оди во воденица и да биде погубена, но наместо тоа, таа се враќа богата). Макеата потоа ја праќа сопствената ќерка, но таа, бидејќи е лоша, е погубена. Публикувани варијанти на оваа приказна имаме кај: Цепенков (1989: 73), Домазетовски (2000) и кај Попвасилева (во приказните од Костурско бр.: 18, 269, и 280; 1996). Петте варијанти што ги среќаваме во книгата на Котев се вистинско надополнување на неколкуте отпечатени варијанти. Првата приказна е збир на повеќе типови приказни: Макеата ги испраќа двете деца, машко и женско, во шумата, но таму се појавил дедо, кој му дал волшебен лак и стрела на момчето, за да преживеат. Детето не сакало да ги утепа зајакот, лисицата и мечката, па затоа тие му станале помошници, по што ја нашле царската ќерка затворена од змејот со девет глави. Детето го убило змејот, па потоа ја спасило царската ќерка. Царот потоа посакал да ја мажи ќерката и кога се пријавува братот дека ја спасил ќерката, тој му ја дал за жена.

Втората приказна „Човекот што се прежил“ е варијанта на типот 480 (3) со наслов „Златното девојче.“ Старица, која е маѓепсничка или вештерка, ја потопува добрата ќерка во златна река, а лошата – во црна. Во приказната кај Котев, наместо маѓепсничка, се појавува Света Недела, која ги става ќерката и поќерката на искушенија: прво, да изметат двор, второ, да одговорат што сакаат повеќе – злато или сребро и на крајот ги прашува што е подобро – Баба Марта или Сечко. Ја наградува само добрата ќерка, која одговорила дека сите се добри. Овде имаме и мешање на типот 480 (3) со АТ 294 В. Се работи за оригинална варијанта на овој тип приказни во кои се вметнати религиозни мотиви иако остануваат волшепствата. Приказните „За брата и сестра“, освен типот АТ 480, го содржи и типот АТ 510, односно „Мара Пепелашка“ и „Завидливата лоша макеа и паметната момичка“ и овие се речиси идентични варијанти, со тоа што само волшебните помошници се менуваат.¹ Во првата варијанта го има мотивот на претворање на лепешката во леб, од страна на Господ. Што се однесува до приказната „Девојчето со златно срце и лошата макеа“, по која е наречена и книгата, е исто така тип *480 (3), со тоа што поќерката, по пат, сретнува волшебни: златно јаболко, кладенец и фурна. Бабата (вештерката, маѓепсничката) ѝ дава сандак злато.

¹ Во првата приказна: мечка, волк, лисица, а во втората: куче, маче и петле.

Ќерката на макеата не сакала никому да помогне и добила сандак од кој излегувале змии.

Во продолжение приказната „Рокчето“ (Котев 2019: 63) е интересна бидејќи го содржи мотивот „рогот на изобилството“ – АТ*313В*. Посинокот на макеата е малтретиран за разлика од синот на макеата и тој е праќан по цели денови да пасе говеда. Еден ден волот му прозборил да му го одврти едниот рог од каде што излегува изобилство храна. Макеата бара да го заколат сивиот вол. Детето и волот бегаат. Волот се степенува со елен, но не може да го победи, и му вели на детето да оди некаде далеку да загради земја и од рогот ќе излезат многу инсекти, кои ќе се претворат во домашни животни.

Во книгата се исто така застапени многу познати типови приказни како што се: од типот АТ 670, односно „Немуштиот јазик“, приказна за човекот што го научил јазикот на животните, под наслов „Човекот и змијата“, потоа приказната „Тројцата браќа и ламјата“ од типот АТ 300, за најмалиот брат што ја бркал ламјата до долната земја, а од таму се вратил во горна земја на грбот на орел.² Оваа приказна му припаѓа и на типот 301, односно „Тројцата браќа и златното јаболко“. Исто така е интересна и приказната „Дедото, внукот и ѓаволот“, која му припаѓа на типот „Ученикот на ѓаволот“ – АТ 325. Последната приказна од книгата, „Од судбината не се бега“, спаѓа во типот приказни за судбината – АТ 461*.

Следните две приказни: „Дете голомеше“, која е наративно прикажување на мотиви од еповите за Крали Марко, иако дејството е сместено во типична средина за волшебните приказни, како и „Двајцата браќа близнаци“, во која Господ праќа ангел да ја извади душата на снаата, но тој не сака да го стори тоа и одолговлекува, му припаѓаат на типот на приказни АТ 795. Во меѓународната класификација, овој Тип на приказни е насловен како „Казнување на ангелот“ и во овој вид приказни, Архангел Михаил е пратен од Господ да ја земе душата на бедна вдовица со две мали деца. Михаил се сожалува и ја зема душата на бабата. Но, Господ дознава, ја зема душата на жената, па децата остануваат сираци. По многу години, Господ му покажува на Михаил дека момчињата станале богати трговци. Наравоучението е дека „И од најтешката мака има излез“. Оваа варијанта ја среќаваме кај Цепенков и е раскажана во Прилеп (СБНУ 1, с. 109, бр. 7).

² Овој многу познат мотив го има и во приказните на Цепенков.

Приказната „Царската ќерка гускарка, па царица“ спаѓа во типот приказни под заеднички наслов „Од судбина не се бега“. Оваа приказна е составена од два мотиви – АТ 518 Гускарка царска ќерка 934 А (претскажано е да се удави на одредена возраст). Тоа што е интересно е дека во бугарскиот каталог на народни приказни недостасуваат типовите приказни од 517 до 530. На ќерката едно пиле ѝ претскажува смрт со давење, па таа оди во долна земја и таму му помага на принц што спие, но додека спие, нејзината облека ја облекува гускарката и принцот се оженува со гускарката. На крајот се дознава вистината.

Следната приказна „На вражји вир Јагне печено“ (Котев 2019: 80), спаѓа во типот приказни АТ 480 С, наречени „Јагне за ѓаволот“. Во струмичката приказна човек пече јагне на ѓаволски рид, по што излегува ѓаволот и до него почнува да пече жаба. Човекот го удира по глава и му вели дека се вика Сам. Кога ѓаволите го прашуваат кој го удрил, тој вели Сам. Ѓаволите прво се смеат, но потоа тргнуваат по човекот. Свети Илија громовникот со гром ги утепува ѓаволите.

Приказната „Пепелаш Марко“ (Котев 2019: 84) спаѓа во редот на приказните од Типот „Тројцата браќа и златното јаболко“ – АТ 301. Во овој Тип приказни најмалиот успева да ја фати ламјата, која го краде јаболкото и таа го носи во долна земја. Таму го убива змејот и орел го враќа во горна земја. Истата варијанта ја среќаваме и во приказната од книгата 18, со наслов „Тројцата браќа и ламјата“. Првата варијанта се нарекува Пепелаш Марко затоа што нараторот така го нарекол најмалиот син.

Следните две приказни: „Ах суд, ах суд!“ и „Гуските сведоци“ се повеќе кажувања, кои не можат да се класифицираат, според нивната нарација, во тип на народни приказни. Тие изобилуваат со современи поими и настани. Во првата приказна, синот го убива таткото за да му го земе занаетот. Кога минувал на местото на злосторот, слушнал: „Ах суд, ах суд!“. Го прашал судијата што значи ова, кој му рекол дека ќе дознае на деветтата година. На деветтата година, наместо свинска глава, која ја купил на пазарот, во торбата се појавила главата на татко му. Овој мотив е познат како 780 С, односно телешката глава се претвора во рацете на убиецот во главата на убиениот. Се дознава злосторството и го осудуваат на смрт. И втората варијанта е злосторство на синот врз таткото, но гуските се сведоци на настанот. По многу години со другарите вечерале печена гуска и тој се сетил на своето злосторство и ја открил тајната што ја носел со себе. И тој бил

осуден на казна бесење. Така гуските станале сведоци. Во таа насока е и приказната „Ода боцалан, сенди Боцалан“ (на турски значи „И ти ќе патиш“). Градинарот, кој секое утро му носел роза на царот, еден ден не го направил тоа, зашто се појавило црвче, кое го јадело цветето. „И тоа ќе пати“, рекол царот. Потоа славејче го изело црвот („и тоа ќе пати“), па змија го изела славејчето („и тоа ќе пати“). Поминало време и градинарот, наспроти забраната, ја видел убавата ќерка на царот и царот прво рекол („и ти ќе патиш“), но се сетил дека ако го направи тоа, потоа и тој ќе пател, па затоа го убил. Во приказната „Ортома на шија, нож во срце, шо ќе ми и тај живот“, на мома ѝ е претскажано дека 40 ноќи ќе чува мртовец. Таа заминала од дома и стигнала во еден замок, каде што лежел мртовецот, па немала каде да оди, седела до него и го чувала. Циганката се пресоблекла и кога мртовецот се разбудил, ја зел за жена. На крајот вистината излегла на видело и таа станала царица.

Приказната „Човекот и змијата“ (Котев 2019: 97) е типичен пример за приказна од типот „Немушт јазик“ – АТ 670, во која мажот ги знае сите јазици на животните, но не смее да ѝ каже на жената, зашто ќе умре. Интересна е и приказната „Дедото, внукот и ѓаволот“ (Котев 2019: 106), која е приказна за ученикот на ѓаволот со мотив АТ 325. Дедото го дал внучето да учи кај ѓаволот. Ѓаволот имал уво кое му кажувало на момчето како да се спаси (момчето го проголтува увото и го чува во стомак). Потоа, со дедо му продал коњ и вол, ама го чувал огламеникот за да не го земе ѓаволот. Потоа ѓаволот и внукот се бркаат: внукот гулаб – ѓаволот сокол, внукот просо – ѓаволот квачка, тој орел, и ја изел квачката.

„Детето јунак и арапино“: макеа зела арап за маж, но тој сакал да го убие нејзиниот син, па ѝ кажал да го прати на тешки задачи. Оваа приказна е интересна затоа што го содржи мотивот на планините, кои се затвораат и отвораат, а внатре има лековита вода (ова го има и во митот за Александар). На детето му ја сечат косата (влакната) додека спие и тоа ја губи моќта (мотивот за Самсон). Арапинот му го сече телото на неколку дела и го праќа коњот таму каде што бил претходно (кај бабата која продавала лубеници). Таа била вештерка, па успеала да му ги залепи деловите од телото. Детето сакало да се врати за да се одмазди, но бабата му дала три тешки задачи. Три ќерки фрлиле лубеници на сто, двесте и триста метри, па кога тој ја фатил последната, силата му се вратила. Во меѓувреме, мајка му родила

четириесет арапчиња. Детето се вратило назад, зело кибрит и ги изгорело сите арапчиња, а со пиштол ги убил мајката и арапот.

„Од судбина не се бега“ е последната приказна во книгата. Наречници претскажуваат дека царска ќерка ќе се омажи за арап. Царот не сака да ја даде ќерката за арап (црнец). Тој се бања во бела река за да побели, но ја остава раката на градите. Тој ја зема ќерката за жена и таа забележува црн знак на градите. Вистината се открива дека ќерката сепак се омажила за арап. Од судбината не се бега. Ова е чист тип на приказна АТ 461*.

Од досега изложеното можеме да забележиме дека приказните од книгата на Иван Котев *Девојчејто со златно срце* имаат свои специфики, кои можеме да ги наречеме локални иако, општо гледано, мотивите се од интернационален карактер. Токму таквите карактеристики нудат можност за понатамошни интердисциплинарни истражувања.

При кратката класификација, која ја направивме, се служевме со индексот на мотиви на Арне-Томсон, попознат како АТ од 1961 година, кој е првично составен во 1910 година, а потоа повторно издаден, ревидиран и проширен од фолклористот Стит Томпсон во 1928 и во 1961 г. Но, во 2004 година, германскиот фолклорист Ханс Јорг Утер, заедно со група научници – фолклористи, го дополни и го прошири изданието на Арне-Томпсон и тоа издание се нарекува Арне – Томсон – Утер, или АТУ. Со оглед на тоа дека дополнувањата и проширувањата на каталогот во моментот не ни се на увид, ние во анализата се задржавме на традиционалниот каталог.

ЛИТЕРАТУРА

Кирилични изданија

Вражиновски, Т. (ур.) 1977. *Македонски народни приказни за животојни*. Скопје: Институт за фолклор.

Вражиновски, Т. (ур.) 1986. *Македонски народни волшебни приказни*. Скопје: Институт за фолклор.

Домазетовски, П. 2000. *Народни сказни од Долни Дримкол*. Струга.

Котев, И. 2019. *Девојчејто со златно срце*. Струмица: ХУЦК, Антон Панов.

Пенушлиски, К. 1981. *Македонски фолклор*. Скопје: Мисла.

Ермис Лафазановски, *Класификацијата на народните приказни...*

Пенушлиски, К. 1988а. *Одбрани фолклористички трудови*. Книга 3. Скопје: Македонска книга.

Пенушлиски, К. 1988б. *Одбрани фолклористички трудови*. Книга 4. Скопје: Македонска книга.

Пенушлиски, К. 2012. *Историја на македонскиот фолклор*. Скопје: Матица.

Попвасилева, А. 1996. *Македонски народни приказни од Косиурско*. Скопје: Институт за фолклор.

Цепенков, М. К. 1989. *Македонски народни приказни*. Книга петта. Скопје: Македонска Книга.

Латинични изданија

Aarne, A. & S. Thompson. 1961. *The Types of the Folktale*. FF Communications No.184. Helsinki: Academia Scientarium Fennica.

THE CLASSIFICATION OF FOLKTALES FROM THE STRUMICA REGION (with examples from the stories from the book *The Girl with the Golden Heart* by Ivan Kotev)

Ermis Lafazanovski

“Marko Cepenkov” Institute of Folklore in Skopje

Summary

The classification of the stories from Ivan Kotev’s book *The Girl with the Golden Heart*, according to the Aarne Thompson index of folkstories joined the classification of Macedonian folk tales, and meant a successful concession of stories from the Strumica region, in the context of studying the uniqueness of the stories themselves. The wealth of types and motives that are published in this book testify on the one hand to their originality and on the other hand they are valuable material for future researchers on this issue.